

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

İCRA HEYETİNİN

20 Mayıs 1959

MÜMESSİLLER HEYETİNE
Sunulan Raporudur

ANKARA

1959

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

20 Mayıs 1959 Çarşamba günü saat 10 da İşçi Sigortaları Kurumu Umum Müdürlük salonunda toplanan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu :

Mümessiller Heyeti Gündemidir.

1. nci gün 20. 5. 1959 Çarşamba

- 1 -- Yoklama ve Açılış
- 2 -- İki Başkan vekili ve dört kâtip seçimi
- 3 -- İcra ve idare heyeti raporlarının okunması
- 4 -- Raporlar hakkında müzakere
- 5 -- Komisyon seçimleri
  - a) Mevzuat komisyonu
  - b) Mali komisyon
  - c) Dilek komisyonu

2. nci gün 21. 5. 1959 Perşembe

- 1 -- Komsiyon çalışmaları

3. ncü gün 22. 5. 1959 Cuma

- 1 -- Komisyon raporunun müzakeresi
- 2 -- Kapanış

TÜRK-İŞ MÜMESSİLLER HEYETİNİN SAYIN ÜYELERİ

Kıymetli arkadaşlarımız:

Meclisimizin birinci Büyük toplantısında bizi daha iyi çalışmalara sevkeden telkin ve temennileriniz İcra Heyetimizce daima gözetilmiş ve gerçekleştirilmesine çalışılmıştır. Tenkitleriniz ise bizleri, Heyetinize ve temsil ettiğiniz işçi kardeşlerimize lâyık olmaya sevkeden aydınlatıcı işaretler olmuştur. Bu yıl yüksek huzurlarınıza daha az tenkide uğriyacak bir çalışma ile çıktığımızı zannediyoruz. Bununla beraber iyi niyetlere dayanan tenkitlerinizden asla müstağni kalmıyacağız.

Değerli Başkanlar,

Geçen Mümessiller Meclisinden bu yana devam eden çalışmalarımızı sizlere 5 maddede derlemeye çalışacağız :

- I — Teşkilâtle münasebetler,
- II — Türk-İş'in teşebbüsleri ve prensipleri,
- III — Belli başlı hâidseler karşısında Türk-İş.
- IV — Geziler ve sonuçları,
- V — Malî bünye ve Türk-İş Mumcular.

Bu beş ana bölümde yapacağımız izahlar sırasında yüksek heyetiniz mensuplarının daha geniş izahat verilmesini lüzumlu bulacağı bölümler varsa onları da, raporumuz hakkında kıymetli fikirlerinize cevap teşkil edecek konuşmalarımızda arzedeceğimizi hatırlatmak isteriz.

I — Teşkilâtle münasebetler :

Geçen Meclisten alınan ilham, teşkilâatlanma yönünden şöyle hülâsa edilebilir :

Sendikaları birleştirmek.

Bilhassa geçen Mecliste kurulan Teşkilât Komisyonu raporunda ifade edildiği gibi, gaye aynı iş kolundaki sendikaların birleştirilmesi, mevcut sendikaların geliştirilmesi, yeni sendikalar kurularak işçilerin teşkilâatlanmasının sağlanması idi İcra Kurulumuz, büyük bir isabetle belirlenen bu görüşü gerçekleştirmek için çalışmıştır.

Üyemiz bulunan Teksif Federasyonun'dan ayrılmış olan, Bursa Tekstil ve Gamlik Viskos Sanayii İşçileri Sendikaları adı geçen Federasyona tekrar üyeliklerini gerçekleştirerek, Türk-İş'in saflarındaki yerlerini almışlardır.

Kocaeli Bölgesi İşçi Sendikaları Birliği, Türk-İş'in çalışmalarını takibetme fırsatı bulmuş ve 24/8/1958 de Konfederasyonumuza üye olmuştur.

Konya Ereğlisi Tekstil İşçileri Sendikası Konfederasyonunuzun üyesi bulunan Teksif'e üye olarak geciken teşkilatlanma vazifesini yerine getirmek lüzumunu duymuş ve 1 Aralık 1958 de bize gönderdiği bir yazı ile üyeliğini teyid etmiştir.

Batman'da kurulan Türkiye Petrol İşçileri Sendikası 6/7/1958 kongresinde Türk-İş'e iltihak kararını almış, 25 gün sonra bu kararın Konfederasyonumuza bildirmiştir. Bu iltihak kararı İstanbul'da toplanan Yönetim Kurulunun Kasım 1958 toplantısında onaylanmıştır.

Ancak İstanbul İşçi Sendikaları Birliği vasıtası ile Konfederasyonumuzun üyesi bulunan ve Merkezi İstanbul olan Türkiye Petrol İşçileri Sendikası da Şube kongrelerinde ve nihayet Merkez Genel Kurulunda kanunlarımıza uygun şekilde Türk-İş'e üye olma kararı vermişti. Konfederasyon yetkilileri bu karardan her ne kadar haberdar idiyse de kısatılmış adı Petrol - İş olan kardeş teşekkülün yazılı müracaatı Konfederasyonumuza çok geç intikal ettirildiği için ortaya bir prensip meselesi çıkmıştır. Yüksek Meclisinizde cereyan edecek görüşmeler sırasında bu konuda da meselemizi aydınlatıcı fikirler belirtilir ve Petrol - İş Sendikasının görüşleri de yardımcı olursa çalışmalarımız elbette ki daha sâlim neticelere ulaşır.

İstanbul'da Tekel Kibrit Fabrikasında çalışan işçi kardeşlerimiz iki ayrı Sendika etrafında iç mücadele ile yıpranmakta idi. Türk-İş İcra Heyeti Başkanının da bulunduğu çalışmalar bu iki Sendikanın birleşmesini sağlamıştır. Müsterek bir kongre ile meydana gelen birleşmeyi İcra Heyetimiz 1959 yılının birleşme mevzuunda gelen ilk müjdesi telâkki etmiş ve birleşen Sendikaları 9/1/1959 günü büyük bir hazla tebrik etmiştir.

Çankırı'daki Ekmek, Simit, Un ve Unlu maddeler İş Kolunda çalışan arkadaşlarımız ekonomik ve sosyal haklarını daha iyi korumak için bir sendika kurmuş ve çalışmalarını kıymetli Türk Basınıımızdan takip ettiği Türk-İş'le derhal temasa geçmiştir. Konfederasyonumuz bu genç sendikamızın ilk genel kurulunda bulunmak ve Türk-İş'le hukukî münasebetlerini kurmak kararındadır.

Büyük bir işçi topluluğunu sinesinde barındıran ve Ağır Sanayii Merkezi olan Karabük Demir-Çelik İşçileri Sendikası İcra Heyeti Başkanımızın bulunduğu 28/9/1958 tarihinde yaptığı Genel Kurulda Türk-İş'e iltihak kararı almıştır.

Kütahya Azot Sanayii İşçileri Sendikası Konfederasyona üye olmak kararını almış, bu suretle Türkiye ölçüsünde büyük bir varlık olan teşkilâtlanmış işçiler Türk-İş etrafında daha büyük kuvvet olmuşlardır.

Ankara Un ve Unlu Maddeler İşçileri Sendikası Türkiye Toprak Mahsulleri İşçileri Sendikası, Et, Balık ve Gıda Sanayii İşçileri Sendikası da kısa zamanda Türk-İş'e üye olma lüzum ve zaruretini kavrayan anlayışları kongrelerinde gerçekleştirmiş ve bu sevindirici karar 20 Şubat 1959 da bize bildirilmiştir. Nihayet çok geniş bir Denizci topluluğunu temsil eden Türkiye Denizciler Sendikası teşkilâtlanma yolunda iki büyük hamle yapmıştır. Bunlardan birisi Türk-İş'e üye olmak, ötekisi de dağınık bir manzara gösteren muhtelif deniz işçileri sendikalarını bir mesleki federasyonda birleştirmek. Başlarında inanmış sendikacıların bulunduğu bu kardeş teşekkülün 9 Mart 1959 Kongresi her alanda bize ümit veren, güven veren, zevk veren çalışmalarla geçmiştir.

Türk-İş Konfederasyonu topluluğu içinde bulunmayı en başta gelen vazife sayan yeni üyelerimize, bize karşı gösterdikleri itimattan ziyade bütün işçilerin birleşmiş bir varlık olarak çalışmalarını zaruri bulmalarının belirtisi olan iltihak kararlarını bu olgun anlayış bakımından bütün kuvvetimizle alkışlarız.

Bu kısa bildirimlerimizden sonra deriz ki :

1 — Türk-İş mevcut sendikaları sinesinde toplama dâvasını ileri mesafelere götürmüştür.

2 — Sendikaları aynı iş kolunda birbirleri ile mücadele eder bir zeminde bırakmamış, sendikaların birleşmesinde rol oynamıştır. En son olarak Kayseri'de kurulu iki tekstil sendikasını birleştirmiş, birleşme kongresine riyaset eden Türk-İş Başkanı kongrede beliren birleşmeyi güçleştirici havayı süratle dağıtmıştır.

Daha sonra Malatya'da mevcut üç tekstil sendikasının bu yıl içinde birleşebilmelerini mümkün kılacak öncü temasları yapmıştır.

3 — Yeni iş kollarında sendikalar kurulmasına yardımcı olmuş bu suretle her yerde, her iş kolunda bir sendika bulunması prensibini yaymakta başarı göstermiştir. En son Malatya'da Şeker Sanayiinde çalışan işçilerin bir sendika kurmalarını kolaylaştırıcı iklimi yaratmıştır.

4 — Konfederasyon üyesi Sendika, Birlik ve Federasyonların muhtelif kongrelerini takibeden İcra Heyetimiz mensupları, varlığımızın ana kaynağı olan işçilerle doğrudan doğruya temas edebilmiş, yeni ve eski idarecileri ile tanışmış, ülküleri işçiye hizmet olan geniş bir idareci kadrosunun varlığını görmekte büyük bahtiyarlık duymuştur.

5 — Kongreler dışında işçi toplulukları ile temas, sendika idarecile-

ri ile görüşme ihtiyacını duyan İcra Heyeti en uzak yurt köşelerinde işçi hareketlerinin gelişmesi ve işçi şikâyetlerinin giderilmesi için çırpınan ülkücü işçilerle karşılaşmış ve bu olay Konfederasyon çalışmalarının daha verimli ve daha müessir hale gelmesi zaruretini ortaya koymuştur.

Teşkilatlanma yönünden ola gelen çalışmaları böylece kısa çizgilerle sizlere sunduktan sonra bu alanda zihninizde yer eden istekleri sıralamak lüzumunu duyuyoruz.

a — Her sanayi şehrinde, her iş kolunu temsil eden birer sendika kuruulmasını sağlamak, yahut kurulan sendikaları daha aktif çalıştırmak, yahut aktif çalışmaların sonuçlarını diğer iş kollarındaki sendikalara intikal ettirebilmek için Konfederasyon Müfettişlerine veya başka bir tabirle Konfederasyon ücretli kadrolarına büyük bir lüzum duyulmaktadır.

b — İllerde veya bölgelerde sendikaları geliştirebilmek için idareciler arasındaki bağları arttırmakta zaruret vardır. Büyük sanayi şehirlerinde işçi kulüpleri kurmak ve bu kulüpleri kültür merkezi haline getirmek lâzımdır.

c — Türk-İş Konfederasyonunun bütün işçi hareketlerine yer verici, işçi teşekkülleri idarecilerinin görüşlerini belirtici ve sendikacılık çalışmalarını derleyici bir yayın vasıtasına şiddetle ihtiyaç vardır. Geçen yıl çeşitli iptidai madde yoklukları ile karşılaştığımız için ortaya koymadığımız yayın organımız umarız ki bu defa daha büyük ihtiyaç halinde dile getirmek ve bizi desteklemek zaruretini duyacaksınız.

II — Türk-İş'in teşebbüsleri ve prensipleri :

Geçen devre huzuruza çıkarılan Yönetim Kurulu raporunda İcra Heyetimizin yazılı her hangi bir müracaatına ve çalışmaya tesadüf edilmediği kaydedilmiş, ayrıca malî meseleler meyanında bütün işçinin beklemekte olduğu mühim hayati meselelerin ele alınması isteği de ilâve edilmişti. Yönetim Kurulu «İcra Heyetimizin önümüzdeki toplantılara çok daha etraflı ve iç açıcı müjdeli haberler getireceğinden emin bulunmaktadır.» diyordu. Kıymetli Yönetim Kurulunu teşkil eden pek değerli arkadaşlarımız 8 fıkra halinde bütün çalışmaların özetini direktif olarak bildiriyordu.

Muhterem arkadaşlar :

Türk-İş İcra Heyeti geçen bir yıl içinde temsil ettiğimiz işçi kardeşlerimizin iktisadî, içtimai ve kültürel kalkınmalarına yararlı olacak teşebbüslerde bulunmuştur. Bunların yazılı delilleri bizim ve Bakanlıkların

dosyalarındadır. Sözlü isteklerimiz ise bize daima sıcak alâka gösteren Türk Basınının kolleksiyonları içerisinde yine tarihî birer vesika olarak durmaktadır. Ancak büyük üzüntülerle söyliyelim ki geçen yıl bizden beklenen iç açıcı müjdeli haberleri bu yıl yine veremeyeceğiz. Zira kanunî isteklerimizden pek çoğu ve bilhassa en mühimleri Büyük Millet Meclisimizin gündeminde yer alamamıştır. Bu hakikatı çekinmeden belirtirken, bilhassa Çalışma Bakanlığının tutumundaki ağırlığa ve çalışmalarındaki verimsizliğe dikkatinizi çekmek isteriz.

A — Yönetim Kurulumuzun geçen yılki raporunun b fıkrasını beraberce hatırlıyalım :

«İşçi-işveren münasebetlerini tanzim edecek, say ve sermaye arasında ahengi temin, inancı tesis edecek grev ve lokavt hakkının tanınmasını» teklif ederiz.

Temsilciler Meclisinden sonra, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği 6/11/1958 tarihli bir yazısında Türk işçisine grev hakkının verilmesi için teşebbüse gecmemizi istemişti. İşçi dâvalarına karşı çok hassas olduğunu bildiğimiz idarecilerin toplandığı İstanbul Sendikalar Birliğine verdiğimiz cevapta İcra Heyetimizin grev hakkını elde etmek için daima aktif bir şekilde çalışmaya kararlı olduğunu bildirmiş ve bize aksettirilen grev hakkı ile ilgili görüşü tasvip ettiğimizi yazmıştık.

Türk-İş İcra Heyetinin ilk çalışma raporunda grev'in lüzum ve zarureti belirtilmiş bu hakkın verilmesi için o tarihten beri ısrarla durulmuştu. Konfederasyon Başkanımızın geçen Temsilciler Meclisini açış konuşmasında, ele alınmasında lüzum görülen mevzuların başında grev yasağının kaldırılması da gelmekte idi. Gerçekten kani bulunuyoruz ki grev hakkı tanınmadan işçi hakları elde edilemez. Son olarak 17/4/1959 günü Çalışma Vekâleti Yüksek Makamına gönderdiğimiz 634/59-a sayılı yazımızda da grev ve lokavt hakkının artık zaman kaybına meydan verilmeden tanınması için Meclis'e tasarı sevkini rica ettik.

İş başında bulunan Hükümetimizin en mühim mevkilerini işgal eden Milletvekillerimiz, grev hakkını istiyenlere suçlu gözüyle bakıldığı sıralarda bizlere grev hakkının önemini ve memleketimiz için lüzumunu bütün güçleri ile anlatmışlardı. Ve biz öğrenmiştik ki; grev hakkını tanımadığı için, Sendikalar Kanunu mânasızdır. Grev hakkı olmadıkça Sendika olmaz. Türk işçisine grev hakkı tanımamak onun siyasî olgunluğuna inanmamak demektir. Türk işçilerinin siyasî olgunluklarına ve yüksek vatenperverliklerine karşı beslenen imanın delili grev hakkını tanımaktır. Fert hürriyetini cemiyetin temel prensibi sayan bir Hükümet, sendika teşekkülünün icaplarını ve bunların başında da grev hakkını

tanımak mecburiyetindedir. Grev hakkı tanımakla bir taraftan hürriyet ve demokrasi nizamında temel unsurlardan biri benimsenmiş bulunacak, diğer taraftan içtimai, iktisadi ve teknik riakitelerin icaplarına uygun bir görüşe varılmış olacaktır.

Hâlâ Sayın Cumhurbaşkanımız Celâl Bayar'ın beyanları hafızalarımızdadır :

«Biz istiyoruz ki işçi meseleleri, sosyal meselelerimiz Anayasa ile emniyet altına alınsın. Bunlar arasında grev hakkı vardır.»

İşte arkadaşlar bütün dünyanın kabul ettiği gibi, Sendikacılık hukuku bakımından grev hakkının zaruretinin unutmuyor, işçi - işveren arasındaki karşılıklı münasebetlerin ancak ve ancak grev ve lokavt hakkının tanınması ile düzenlenebileceğine inancımızı tekrarlıyoruz. 10 yıllık tecrübeler göstermiştir ki grev hakkı olmadıkça teşkilatlanmamızdan istenilen verimi almak mümkün olamayacaktır. Grevsiz Sendika kötü rüm kalmaya mahkûmdur. Biz olduğumuz yerde saymaktan kurtulmak istemekteyiz. Grev hakkının tanınmasında gösterile gelmekte olan gecikmeler sona ermelidir.

B-Türk-İş'in teşebbüsleri arasında yer alanlardan birisi de asgarî ücretlerin tesbiti ile ilgili olmuştur. 27-1-1959 da Çalışma Bakanlığına gönderdiğimiz bir yazıda üç nokta üzerinde durulmuştur.

1 — Asgarî ücretler tesbit edilirken 16 yaşından küçük olanlar için ayrı, 16 yaşından büyük olanlar için ayrı bir ölçüye lüzum yoktur.

2 — Mahallî asgarî ücretleri tesbit Komisyonları kararları, bu kararlara itirazları tetkik eden Bakanlık kurulunca esaslı bir incelemeye tâbi tutularak, gerekirse işçi lehine değiştirilmelidir.

3 — Yükselen hayat seviyesine göre Yüksek Hakem Kurulunca işçi ücretlerine zam verilmekte olduğundan asgarî ücretleri tesbit komisyonları, daha önce tesbit ettikleri asgarî ücretleri yükseltecek şekilde yeniden toplanmalıdır.

Gerçek odurki; asgarî ücretleri tesbit yönetmeliği Sendikalarımızın bugün savunmasını yaptıkları teze ve belirtilen ihtiyaca cevap verecek değerdedir. Yâni, asgarî ücretler tesbit edilirken işçilerin geçinme şartları hayat endeksine göre ve medenî ihtiyaçlar gözetilerek tâyin edilmiştir. Oysaki Komisyonlar, yönetmeliğin gaye ve maksadına aykırı miktarlar tesbit etmektedir. Kaldıkî asgarî ücretler tesbit edilirken kıdemli ve vasıflı işçilerin ücret seviyelerinde zaruri bir yükseltme yaptırılmadığından asgarî ücretler çoğu yerde azamî ücret vasfını taşımaktadır. Bu ise çalışan insanların haklarının kaybına yol açmaktadır. İstedığımız

bütün şehirlerde, bütün iş kollarında asgari ücretlerin yönetmelik ruhuna uygun şekilde yeniden tesbitidir. Esasen Konfederasyonumuz asgari ücret tesbiti sisteminin ıslahı zaruretine kânidir. Ücretler reel hayat şartlarına uydurulmalı, oynak merdiven sistemi mutlaka denenmelidir. Yoksa çeşitli sebeplerle fiat artışı karşısında işçi ücretlerinin yerinde saymasından biz işçiler geçici zararlar görmeye kalmayız, aynı zamanda Memleketin en verimli sınıfı sosyal adâletin kurulmaması yüzünden sıhhi ve ahlâkî büyük kayıplara uğrar. Toptan eşya fiatları ve geçinme endeksleri 1948 yılında 100 kabul edildiği zaman 1957 ye doğru yükselmiş toptan eşya fiatlarında 170 e çıkmış, son para ayarlamasından sonra durum çok daha değişmiştir. Fiat yükselmeleri yanında işçi ücretleri pek bodur kalmıştır. Eğer biz geçinme endekslerine göre değişen işçi ücretlerini mümkün kılacak «oymak merdiven» sistemini Memleketimize getirebilirsek asgari ücretlerin tesbiti ile karşımıza çıkan çeşitli aksaklıkların önenebileceği kanaatindeyiz.

C — İcra Heyetimiz, Sendikalar Kanununun değiştirilmesi için teşebbüse geçmiştir. Bakanlığa bildirmişizdirki; 20-Şubat-1947 tarihli Sendikalar Kanunu 1959'un ihtiyaçlarına, telâkkilerine ve tatbikat ihtiyaçlarına uygun vasıfta değildir. Türk Sendikacılığının gelişmesi için yeni bir tasarıya ihtiyaç vardır. Bu tasarı hazırlanırken Sendika Temsilciliklerine yer verilmesi ve İşçi Mümessilliği müessesesine veda edilmesi lâzımdır.

Türk Sendikacılığının içinde bulunduğu müşküller hepimizin malûmudur. Bilhassa muhtelif İllerdeki Sendikaların bir araya gelerek kurdukları mahallî Birliklerden çoğunun 5018 sayılı kanuna göre kapatılmış olması aynı karakterdeki İzmir ve İstanbul Sendikalar Birliğinin aynı kanun karşısında ayakta durabilmesi bir türlü çözemediğimiz bir Hukukî bilmece olmuştur. Mademki 5018 sayılı Kanuna göre bir İl veya bir bölgedeki muhtelif iş kollarına ait sendikalar kendi aralarında bir Birlik kurabilmektedir ve İstanbul, İzmir Sendikalar Birlikleri çalışabilmektedir, o halde Ankara, Adana, Eskişehir, Bursa, Diyarbakır, Karadeniz Sendikalar Birlikleri de tekrar hayata kavuşturulmalıdır. Biz Türkiye sınırları içinde kanunların ayrı ayrı tatbik sahası bulmaması gerektiği kanaatindeyiz.

Sendikalar Birliklerine ait bu müşahademizde göstermektedirki, yeni bir Sendikalar Kanununa ihtiyaç vardır. Zaten ikinci Çalışma Meclisinde Sendikalar Kanununun değiştirilmesi zarureti de Çalışma Bakanlığınca kabul edilmiştir. Çalışma Bakanlığına getirilen her Vekil hemen hemen ilk demeclerinde Bakanlığın Sendikalar Kanununu değiştirecek bir tasarıyı hazırlamakta bulduklarını söyleyip durmaktadırlar. Fakat bir türlü bu tâdil tasarısı Meclise sevkedilememektedir.

Mes'ul şahısların demeçleri, yaşadığımız yılların zaruretleri ve bütün bunlarla birlikte yıllardanberi verilen vaatler 5018 sayılı Kanunun mutlaka değiştirilmesi zarureti anlatılmaktadır. İşte biz bu anlatılan ve bizzet çok iyi anlaşılabilir hakikatin tecellisini istiyoruz.

D — Meselelerimiz arasında ve Çalışma Bakanlığının hazırladığını öğrendiğimiz tasarılarından biri olan Kollektif iş akdi mevzuumuz vardır. Kollektif iş akdi işçi - işveren münasebetlerinin düzenlenmesinde çok mühim önemi olan bir sistemdir. Kollektif İş Akdi her ne kadar Borçlar Hukuku mevzuatına yer almış ve Birleşmiş Milletler Çalışma Teşkilâtınca üye devletlere uygulanması tavsiye edilmiş bir sistemse de, kabul etmek lâzımdır ki bu güne kadar Sendikalar, Kollektif İş Akdinden ümit ve arzu edilen ölçüde faydalanamamıştır. Bunun başlıca sebebi prensibi Kanunlarımızda bulunduğu hâlde tatbikatını kolaylaştıran müeyyidelerin yokluğudur. Her ne kadar bir çok Asya Memleketlerinde bile Kollektif İş Akitleri Birleşmiş Milletler Çalışma Teşkilâtınca belirtilen hedeflere ulaşmamışsada hiç biri sanırız ki bu konuda Türkiye kadar ilgisiz olsun. Biliyoruz ki 1947 de ve 1953 te Asya Bölge Konferanslarında Kollektif müzakereler gittikçe canlı bir alâka mevzuu olmuştur. 1947 de Asya Bölge Konferansı istihsalin mümkün olan en yüksek seviyeye çıkarılmasına ve bunun devam ettirilmesine elverişli şartları yaratmak için alınacak başlıca tedbirleri incelemiş ve kararlara varmıştır. Bu konferansta Milletler Arası Çalışma Konferansı tarafından kabul edilen 1949 sözleşmesi ve 1951 tavsiyesi yerine getirilmiştir. Bizde ise Çalışma Bakanlığı Kollektif İş Akitleri ile alâkalı bir tasarı hazırlamış ve Kollektif İş Akdi sistemini mevcut tahkim nizamına bağlamıştır. Grev hakkının tanınmadığı Memleketimizde Kollektif İş Akdinin önemi elbetteki inkâr edilemez. Ancak öğrenilmisti ki bu tasarı Çalışma Bakanlığınca mütalâaları sorulmak üzere işverenleri temsil eden Sanayi Odalarına gönderilmiş, fakat işçileri temsil eden Sendikalar Birliklerine ve bütün teşkilâtlı işçilerin en üst kurulu olan Türk-iş Konfederasyonuna gönderilmemiştir. Bu olay ilk önce üyelerimizden Maden-iş Sendikasıncı ele alınmış, Çalışma Bakanlığının Sendikalara ilgisizliği tenkit edilmiştir. Konfederasyonumuz iş hayatı ile alâkalı çok mühim bir tasarıncı işveren teşekküllerine gönderilip işçileri temsil eden Sendikalara verilmemesini teessüfe şayan bir hareket olarak karşılamıştır. Nitekim 8-Mart-1959 da Çalışma Bakanlığınca gönderdiğimiz bir yazıda bu olay belirtilmiş, bir daha bu gibi hâllerde işçi teşekküllerinin unutulmaması Bakanlığınca hatırlanmıştır.

Temennimiz odur ki Çalışma Bakanlığı ve Çalışma hayatı ile ilgili mevzuatla vazifeli makamlar hiç bir şekil ve suretle, hazırladıkları ön tasarılarından Konfederasyonumuzu haberdar etmeyi Demokratik hayatımızın zaruri bir icabı sayıncılar.

Çalışma Bakanlığının Kollektif İş Akdi Kanun tasarısı hemen söyliyelim ki ne isteneni, ne de bekleneni getirecektir. Dünyanın hiç bir yerinde sanmayızki grev hakkı olmadan serbest pazarlık sistemi kurulabilsin. Hele geniş toplulukları temsil eden Sendikaların üyeleri adına çeşitli işçi menfaatlerini ve iş yerinin özellikleri ile alakalı iş şartlarını gözeten genel bir anlaşma yapabilsin. Kaldiki Çalışma mevzuatımız, bu arada iş kanunu ve tahkim nizamnamesi işverenlerin kolaylıkla işçi çıkarmalarını, hattâ işçi mümessillerini bile tasfivemeyi mümkün kılmışken grev hakkı olmayan işçi teşekküllerinin dolaşık mecburi tahkim nizamı ile üyelerine yararlı Kollektif İş Akdi yapabilmemesi hiçte aklın alacağı ve kendisine ümit bağlanacağı bir hukuki dayanak değildir.

E — Türk-iş'in Milletler Arası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonuna üye olma kararının İcra Vekilleri Heyetince onanması geçen yıllardan kalan, bizim zamanımızda ise ısrarla durulan bir mesele olmuştur. Konfederasyonumuzun kurulduğu andan bu yana hemen her kongresinde söz konusu edilen ve ittifakla kararlaştırılan şey Türk-iş Konfederasyonunun Milletlerarası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonuna üye olmasıdır. Ne varki, Cemiyetler Kanunu böyle bir kararın tatbik mevkiine konması için İcra Vekilleri Heyetinin iznini gerektirmektedir. İşte biz 1952 den bu yana bu iznin verilmesi için didişmekteyiz. Çalışma Bakanlığı müracaatlarımızda, bir ara «kongre nisabı» meselesini araştırmıştır. Ve tek sebep olarak hep «nisap engeli» karşımıza çıkarılmıştı. Bu dâva halledilince, bu defa, Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu gündeminde «Kıbrıs meselesi'nin yer alması ileriye sürülür olmuştur. Kıbrıs Adasındaki Türk — Yunan işçilerinin birbirlerine aykırı mütalâaları Çalışma Bakanlığınca bu teşekküle iltihak kararının kabul edilmemesi için başlıca dayanak olmuştur. Fakat en son Türk — Yunan — İngiliz görüşmeleri Kıbrıs Adası yüzünden meydana çıkan anlaşmazlığı tamamen önlemiş tir. Bu sevindirici netice üzerine Milletler Arası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonundan teşekkülümüze bir yazı gelmiştir. Bunda 1952 den bu yana üç defa toplanan Türk-iş genel kurulunda hür konfederasyona katılma kararı verildiği fakat Kıbrıs meselesi yüzünden bu kararın geri kaldığı hatırlatılmıştır. Mart 1959 da gönderilen bu yazıda artık Kıbrıs meselesinin de bahis konusu edilemeyeceği hatırlatılmış ve üç defa genel kurulda verilen katılma kararının yerine getirilmesi isteğine uyulması bildirilmiştir.

Bu yazı 25 Mart 1959 da Çalışma Bakanlığına bildirilmiştir. Ek olarak Milletlerarası Hür Konfederasyona üye olmaması için Bakanlar Kurulunun karar vermesi rica edilmiştir.

O günden bu yana ricamız, rica olmakta devam etmekte, bizi Hür Milletler işçilerinin meydana getirdiği bu teşekkülden uzak bulundur-

mak isteğinin hangi sebebe dayandığı bilinmemektedir. Eğer Vatanperver Türk İşçisinin Memleket menfaatlerine karşı titizliği unutuluyorsa, üzüntümüz çok büyük olacaktır. Eğer kararın çıkarılması «teknik bir sebebe» dayanıyorsa hep bir ağızdan temenni edelimki bu «teknik arıza» artık elversin!

Büyük temsilciler meclisini bir konuşma ile açan başkan geçen yıl şunu belirtmişti :

«Sizin her ciddi kararı, gözünü kırpmadan ve her fedakârlığa pesinen hazır olarak yürütmeğe azmetmiş kıymetli topluluğunuz Türk işçilerinin beklemediklerini sür'atle elde edeceklerinin illk mutlu işaretidir.»

İcra kurulumuz bu gün de aynı inançla der ki: Hür Konfederasyona mutlaka üye olacağız ve bu üyelik Memleketimize ve Milletimize sadece şeref kazandıracaktır. Biz bu dâvanın takipçileri olarak Memleketimizi bu şereften daha uzun müddet mahrum bırakmamasını bileceğiz. Memleketimizin çalışma hayatını Milletlerarası alanda değerlendirmek ve diğer kardeş milletlerin çalışma hayatlarını görerek Yurdumuz yararına bilgiler edinmek fırsatı ergeç tahakkuk edecektir. Gecikme asla affedilmeyecektir.

F — İşçi ikramiyelerinin ve bu ikramiyelerin doğurduğu acıların mahiyetini hepimiz bilmekteyiz. Durum şudur :

İkramiyelerin sayıları belli olduğu hâlde tediye tarihleri belli değildir. Bu bakımdan ikramiyelerin verilmesi yolunda Sendika mensupları işçiler, haklı olarak idarecileri sıkıştırmakta, idareciler de sayıları en az ikiyi bulan, bazen onbeşe de çıkan heyetler hâlinde Ankara'ya gelerek işçi ikramiyelerinin verilmesi için Bakanlıklar kapılarında nöbet beklemektedirler. Çeşitli masraflar sendikalar veznesinden çıkmakta, en yetkili idarecilerin çalışma sahalarından, iş yerlerinden günler ve günlerce uzak kalması üzüntülerimizden biri olmaktadır. İkramiyelerin verilmesi kararı kulaktan kulağa Fabrikalarda ve Mahallelerde dolaşınca ikramiye alacak işçinin ailesi ikramiyeyi aşan ölçüde masraflara baliğ olacak istekler listesini hazırlamaktadır. Bu listenin yerine getirip getirilmemesi işçinin aile hayatında saadeti gölgeleyici çatışmalara yol açmaktadır.

Asıl ikramiye faciası bundan sonra gelmektedir. İkramiye haberini duyan mahalle bakkalı ve semt manifaturacısı fiatlarda derhal arttırma yapmaktadır. 400 ze alınan kara zeytin 420 den satılmaktadır. 5 liraya bulunan peynir için beşbuçuk lira istenmektedir. Yedibuçuk liraya alınan bir çoraba ikramiye alan işçinin eşi bir lira fazla ödemek zorunda kalmaktadır. Fiatların süratli bir tempo ile yükselmesi, Milli Korunma Kanununun bu fiat yükselişlerini önliyememesi yalnız ikramiye alınan haftaya veya aya inhisar etse bakkala, manava ödediğimiz fiat farklarını, aldığımız yılda iki ikramiyenin bahşisi telâkki eder geçeriz. Ancak

iş bununla kalmamaktadır. İkramiyeyi tâkip eden aylar, piyasadaki yüksek fiatları devam ettirmektedir. Böylece pahalılığı yaratan çeşitli ve köklü sebepler arasına bizim mâsum işçi ikramiyelerimiz de katılmaktadır.

Biz Hükûmetten şunu istedik :

İkramiyeler çıplak işçi yevmiyelerine taksim edilsin.

Bu isteğimiz, daha önceki çeşitli isteklerimiz gibi makul karşılandı. Ne yazık ki bu güne kadar gerçekleşemedi. Eğer işçi ikramiyeleri gündeliklerimize intikal ettirilse Pazar ve Bayram yevmiyelerinin miktarına da işçi lehine tesir edecek, işgörmezlik ödeneklerini arttıracak, böylece Devletin ödettiği iki ikramiye, devlet sektöründeki işçiler için üçleşecektir.

Özel sektör işçilerinin ikramiye alamadıkları da belirtilmesi zaruri bir üzücü vakadır. Devlet sektöründeki işçilere ikramiye ödendiği hâlde daha geniş bir zümrenin bundan mahrum kalması aynı işi gören işçi kardeşlerimiz arasında öz evlât - üvey evlât ayırımı yaratmaktadır. Bunun psikolojik tesirleri tahripkâr olmaktadır. Eğer işçi ikramiyeleri kaldırılır ve işçi ücretlerine intikal ettirilirse devlet sektöründe çalışanlarla, özel sektörde çalışanlar arasındaki ücret farkı ya asgari ücretler, ya da tahkim sistemi ile kısmen giderilebilir.

İşte basit gibi görünen ve ilk bakışta memnunluk uyandıracığı sanılan işçi ikramiyeleri bizim için ekonomik ve psikolojik çeşitli şikâyet unsurlarını taşımaktadır.

G — Teşebbüslerimiz arasında asgari geçim indiriminin yükseltilmesi ve vergi adaletinin tesisi isteklerimiz de olmuştur. Yılda milyonlar kazanan çiftlik sahipleri zirai gelirlerinden bir tek kuruşla olsun devlet hizmetlerine katılmadıkları hâlde yılda 3 - 4 bin lira kazanan vasıfsız işçi vergi ödemektedir. Asgari geçim indirimi olarak tesbit edilen miktar bir işçinin 10 günlük asgari geçimini ancak karşılayabilmektedir. Vergiden muaf tutulan asgari geçim haddi esasen dar ölçüde mütalâa edilmişken 4-Ağustos-1958 istikrar kararlarından ve memur ücretlerinin arttırılmasından sonra çok düşük bir seviyede kalmıştır. Memur ücretlerine % de 100 zam yapıldığı resmî makamlarca belirtilip durmuştur. Dolar fiatıda 3 misli arttırıldıktan sonra hem ithal malları fiatları, hem ithal malları ile alâkalı yerli mamûller fiatları kat kat artmıştır. Fakat işçinin vergiden muaf ve asgari geçimini karşılayacak olan kazancı çok eski yılların dar ölçüleri ile tâyin edilen seviyede bırakılmıştır. Biz işçi kazançlarının en az asgari ücretler tutarı kadarının vergiden muaf olmasını zaruri ve sosyal adaletlerin icabı buluyoruz.

Yıllık kazancı 10 işçinin kazancına denk olan esnaf, yıllık kazancı bir Çalışma Bakanlığı bütçesini karşılayacak kadar milyonlara varan

ziraatçılar vergiden muafken işçi ücretlerinin vergiye hedef tutulmasını bir türlü tesis edileemiyen içtimai adalet ve sosyal müsavat anlayışına uygun bulmuyoruz.

H — İstanbul İşçi Sendikaları Birliği İstanbul halkı ile ilgili olarak bir imâr vergisi ihdas edileceğini hatırlatmış ve bu verginin işçilere yükliyeceği yeni külfetlerin Basında yer alması üzerine 8/10/1958 de Türk-İş in dikkatini çekmiştir. Böyle bir verginin işçi bütçelerine yapacağı ağır tesirleri düşünerek mutasavver verginin işçiler bakımından tenkidi yapılmış ve ilgililerin dikkatine sunulmuştur. Çalışma Bakanlığından aldığımız bilgi böyle bir verginin düşünülmediği olmuştur.

İ — İşçi ikramiyeleri kaldırılncaya kadar ödeneklerin işçinin 30 günlük mesaisi gözetilerek hesaplanması 18-11-1958 de Teksif tarafından bildirilmiştir. İcra heyetimiz bu haklı talebin yerine getirilmesi için teşebbüse geçmiştir.

J — Deniz-iş Federasyonu Liman İşletmesi Koruma Servisinde çalışan işçilerin sigortaya bağlı olanlarının Emekli Sandığına devri lüzumunu belirtmiş bu istek ilgililere duyurulmuş ve yerine getirilmiştir.

K — İstanbul'da Otel Lokanta ve Eğlence yerlerinde çalışanların asgari ücretlerinin tesbiti Sendikaca istenmiş, bunun üzerine Türk-İş 9-12-1958 de Çalışma Bakanlığına baş vurmıştır. Aynı gün İstanbul Liman Tahmil Tahliye İş Kolunda çalışanların asgari ücret yüzünden uğradıkları mağduriyetin önlenmesi istenmiştir. Bursa'da Otel Lokanta ve Eğlence yerlerinde % de ile çalışan işçilere hafta tatili ücreti verilmesi için Bakanlık nezdinde teşebbüste bulunulmuştur.

L — İş ve İşçi Bulma Kurumlarına bağlı olarak teşekkül ettirilen mahallî danışma kurullarına dâvet edilecek iş kollarının Kurum Genel Müdürlüğüne tesbitinden sonra bu iş kollarındaki temsilcilerin seçilmeleri işinin Konfederasyona bırakılması 12-2-1959 da Çalışma Bakanlığına bildirilmiştir. Yalnız şunu belirtelimki hemen her yıl işçi temsilcilerinin seçimi ve dâveti tartışma konusu olmakta, hattâ son defa İstanbul'da görüldüğü gibi İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin, Birlik olarak mahallî danışma kurulunu protestosuna yol açmaktadır.

Burada belirtmek isterizki, Sendikaların temsil ettikleri üye miktarı bakımından temsil hakkı kazanması o iş kolunda parçalayıcı sendika hareketlerinin rağbet görmesini önleyebilir. İş kolunda muhtelif Sendikalar varsa bunlardan en çok üyesi bulunanın mahallî danışma kurulu gibi organlarda söz sahibi olması, savunmasından caymıyacağımız bir prensiptir. Bu yıl Tekstil iş kolunda kurulu İstanbul'daki iki Sendikanın ikisinin de mahallî danışma kuruluna dâveti, İstanbul'da Tekstil işçilerini çok geniş ölçüde temsil ettiğini bildiğimiz Tekstil ve Örne Sanayi Sendikasına itiraza uğramıştır. Bunu bazı olaylar tâkip etmiş ve

neticede Tekstil iş kolundaki Sendikalardan ikisinin de dâveti geri alınmıştır. Bu olay mahalli kalmamış, Sendikalar Birliğiyle üyeleri arasında ve İstanbul Sendikaları ile Konfederasyonumuz arasında hiçte arzu etmediğimiz anlaşmazlıklara yol açmıştır.

İşçi Sendikaları ile ilgili dâvetlerin ve işçi hayatı ile ilgili çeşitli organlar çalışmalarında Konfederasyonun söz ve karar sahibi olması için gerekenler nezdinde teşebbüsümüz ısrarlı olacaktır.

M — Lâstik ve Kauçuk iş kolunda ötedenberi görüle gelen «Sezon» adı altındaki işten çıkarma hâdiseleri İstanbul Lâstik ve Kauçuk Sanayi İşçileri Sendikası tarafından ele alınan pek önemli bir konudur. Bu Sendika 13-2-1959 günü sezon mevzuu ile bizim de ilgilenmemizi ve gerekli yerlerde teşebbüslerde bulunmamızı istemiştir. Bu Sendikaya sezon mevzuunda kendilerine azamî yardımcı olacağımızı bildirmiş ve gerekli teşebbüslere geçilmiştir.

Lâstik Kauçuk Sanayiinde çalışan işverenler çok eski yıllarda iş yönetmeliklerine koydukları bir maddeyi Çalışma Bakanlığına tasdik ettirmişlerdir. Bu maddeye göre iş verenler yılda bir kaç defa iş yerlerini tatil edecek ve işçilerine yol verecektir. Bir kısım iş yerleri sezon yapacakları tarihleri ve müddetleri iş yönetmeliklerine geçirmiş, bir kısmı da buna dahi lüzum görmemiştir. Bu yüzden yılın her ayında lâstik kauçuk işçilerinden bir kısmı ne kıdem tazminatı ne ihbar gündeliği alamadan işten çıkarılmaktadır. Bu suretle de gelişmesi için can attığımız kalifiye işçilik dâvası her ay hancırlanmakta, işsizliği önleme dâvamız her ay bu iş kolunda tekmelenmektedir. Yapılan incelemeler Avrupanın diğerr memleketlerinde bu gibi iş yerlerinde yılda bir kaç defa değil, bir defa bile sezon adı verilen işten çıkarmalar olmamaktadır. Lâstik Kauçuk işverenlerinin aşırı kâr sağlama gayreti ve kendilerini hiç bir sosyal yardımla bağlı görmemeleri, hattâ Memleketimiz için pek lüzumlu olan işçilerin ihtisas sahibi olma dâvasına yardım anlayışına önem vermemeleri, Memleketimizde her ay işçi kardeşlerimiz adına, işçi dâvası adına, Çalışma hayatımızın düzeni adına esef verici olaylarla karşılaşmamıza sebep olmaktadır. Hiç bir işveren yalnız kendi çıkarını düşünmek hakkına haiz değildir. İş veren Memleketin sosyal bünyesinde yaralar açma pahasına kazanç güdücüsü olmamalıdır. Bu bakımdandır ki biz Çalışma Bakanlığının sezon dâvasına son vermesini istedik. Bunu sağlayıncaya kadar çalışmaktan geri kalmıyacağız.

N — Teksif Federasyonu, işçilerin Pazar günleri çalıştırılmalarına izin veren 25 sayılı Koordinasyon Heyeti kararının kaldırılması için 2-1-1959 da Türk-İş'e müracaatta bulundu. Bizim de çeşitli vesilelerle belirttiğimiz mahzurların bir an önce giderilmesi yolundaki çalışmalarımız bu müracaatla daha da arttırıldı. Neticede bu kararın kaldırılması sağlandı.

Teksif 106 sayılı Koordinasyon Heyeti kararının da yürürlükten kaldırılmasını istedi. Teksifin bu haklı isteğini biz de destekledik. Hele Çocuk işçilerinin 8 saatten fazla çalıştırılması ile geceleri çalışmalarına izin veren kararnamenin şiddetle aleyhinde bulunduk. Memnunlukla söyleyebilirizki Çocuk emeğinin israfı ve çocuk iş gücünün istismarı, Koordinasyon Heyeti kararının kaldırılması ile önlenmiş bulunmaktadır. 106 sayılı Koordinasyon Heyeti kararının kaldırılması ile meydana gelen sosyal mes'ele bütün azemeti ile karşımızda durmaktadır. İkinci Cihan Harbi sıralarında çıkarılmış bulunan bu kararname Kadın işçilerin gece çalıştırılabilmelerine izin vermişti. Savaş yıllarını geride bırakalı bir hayli zaman geçtiği hâlde bilhassa Tekstil ve Örme Sanayii'nde kadın işçiler geceleri çalıştırılmıştır. Ve çalıştırılmaktadır. Tekstil Federasyonunun çalışmalarına eklenen bizim gayretlerimiz bu kararnamenin ortadan kaldırılması ile sonuçlanmıştır. Fakat Sanayi Odaları harekete geçmiş, kadın işçilerin gece çalıştırılmaları lüzumunu ilgililere anlatmaya başlamıştır. Sanayiciler, kadın işçiler geceleri çalıştırılmadıkları takdirde işsizliğin, pahalılığın, sosyal faciaların yeniden baş göstereceğini bildirmektedirler. Hattâ bir kısım kadın işçiler, çalışmalarına engel olunmasını istememekte ve mevcut durumu korumaktadırlar. Biz kadın işçilerin geceleri iş yerlerinden ziyade aile yuvalarında vakit geçirmeleri lüzum ve zaruretine kaniyiz. Bu bakımdan da 106 sayılı Koordinasyon Heyeti kararının kaldırılmış olmasını sosyal hayatımızda mutlu bir olay telâkki etmekteyiz.

III — Bellibaşlı hâdiseler karşısında Türk-İş.

Konfederasyonumuz saflarında bulunan teşekküllerin ve idarecilerinin karşılaştığı hâdiselerle olduğu gibi Türk-İş saflarına katılması bir gün meselesi olan kardeş teşekküllerle ve onların idarecileri ile de ilgilenmekten geri durmamıştır. Hâdiseler yalnız her hangi bir işçi topluluğunu alâkadar etmiş gibi görünmüşse de «birimiz hepimiz, hepimiz birimiz» prensibi gereğince harekete geçmişizdir. Nitekim son bir yıl içinde Eğinir'de, Zonguldak'ta, Sivas'ta da önemli hâdiselerle karşılaşmışızdır. Bunları sizlere kısa çizgilerle de olsa bildirmek isteriz.

1 — Eğinir olayları :

Maden-İş Sendikasımdan aldığımız bilgilere göre Balıkesir'e bağlı Emir Maden Ocaklarında ünlü bir Şirket tarafından çalıştırılan işçiler gerek ücret, gerek iş şartları ve gerekse insanlık haysiyeti namına elem verici muamelelere lâayık görülmüştür. İş yerine gidilmesi bile büyük zahmetlere ve çeşitli müşkülleri yenmeye ihtiyaç gösteren Eğinir'de Türk-İş başkanı, Maden-İş başkanı ile gitmiştir. Olup bitenler Maden-İş Sendikasının aksettirdiklerinden de feci idi. Sosyal anlayışımız ve Sendikacılığa bağlılığımız bu faciayı ne pahasına olursa olsun yenmeyi â-

miridi. İşveren vekilinin çeşitli mümanaatına ve tehdidine aldırılmadan işyerine girildi. İşçilerle görüşüldü. Bir kısım idarecilerin tehdid ve bize kötü sıfatlar takmalarına rağmen yolumuzdan dönülmedi. Bir ara bize komünistlik de bulaştırılmak istendi. Güllüp geçtik. Hakkımızda kışkırtıcı şeyler yapma suçu ile zabıtlar tutuldu. Biz de karşı zabıtlar tuttuk. İstanbul'a dönüşümüzde basına izahat vererek güçlükleri anlattık. İttihamları reddettik. Ankara'da da Çalışma Genel Müdürlüğüne vazifelerini yapmakta tereddüt gösterenlerin isimlerini verdik. İş hayatında nâzım rol oynamak mevkiinde olanların, işverenlerin ücretli memuru mevkiine düşmemesi prensibine aykırı hareketlere meydan verilmemesi gereğini bildirdik. Nihayet, Maden-İş Sendikası bu işyeriyle Kollektif İş Akdi yapmağa işveren şirket idarecilerini ikna etti. Hem Eğmir'deki işçilerin ücretleri arttırıldı, hem işveren vekilinin eli kamçılı görünüşü ön- lendi. Hem de bir işyerinde sendikanın ne büyük kuvvet ve kıymet oldu- ğu bir kere daha isbat edilmiş oldu. Bundan ne kadar övünç duyulsa yeridir.

2 — Zonguldak olayları :

Hâlâ sonu alınmayan Zonguldak olayları Türk-İş'i ve bütün memleket işçilerini bütün teferruatı ile ilgilendirmekte devam etmektedir. Yüksek heyetinizi Zonguldak olaylarından tam olarak haberdar edebil- mek için çok gerilere gitmemiz gerekecektir. Vakitlerinizi uzun boylu almamak bakımından hepimizin bildiğine inandığımız olaylara dokuna- cak, hafızalarımızda uyandırıcı işaretlerde bulunacağız.

Geçen Temsilciler Meclisinde Zonguldak Maden İşçileri Sendikası- nın sayın Başkanı Ömer Karahasan'ı hepimiz dikkatle dinledik. Bu sen- dikanın Konfederasyonumuza üye olmasının sağlanması yolundaki isteklerimiz, Başkanın vadiyle karşılandı. Zonguldak maden işçi- lerini kendi saflarımızda biliyor, fakat hukukî bağın henüz kurulmadı- ğını görerek bu teşekkülün kongresinden karar alınmasına çalışıyor- duk. Zonguldak işçilerinin yıllardanberi sürüp gelen ücretlere zam dâ- vası, ikramiyelerinin vaktinde verilmesi dâvası, bir kısım işçilerin tam olarak sosyal yardım ve prim alamadığı dâvası vardı. Zonguldak bir sa- navi şehri olarak hükûmetin çok dikkat ettiği bir bölgeydi. Maden işçi- leri bir devlet işletmesine bağlıydı. İşveren devlet olunca işçilerin, istek- lerinde devlet aracı olamıyor, ister istemez taraf mevkiinde kalıyordu. Biz de hükûmetle işçi sendikasının karşı karşıya kalması hallerinde sen- dikaya yardımcı olmak mevkiindeydik. Durumumuzu böylece aydınlat- makta fayda görmekteyiz.

Sendika ikinci başkanı Sayın Mehmet Alpdündar başkanlığındaki heyetler ücret dâvasını halletmek istiyordu. Ankara'daki temaslar ve- rimli olmadı. Alpdündar'ın basına verdiği beyanat işletme idarecilerini

itham eder mahiyette idi. Zonguldağa dönen Alpdünder, mensubu bulunduğuşı siyasî partinin Bucak Kongresinde Parti idarecileri tarafından tenkit edildi. Bu olağandı. Ancak idarecilerden biri ücret zammı istemeyi ve Sendika etrafında toplanmayı Komünistlikle itham etti. Biz bu anlayışı protesto ettik. Bunu başka hâdiseler takip etti, Alpdünder ve arkadaşları Ankara'da Sanayi Bakanı ile görüşmüşlerdi. Asgari ücretin tesbiti ve miktarı Bakanın bazı mütalâalarına yol açmıştı. Alpdünder'in bu görüşme ile ilgili Basın Toplantısı ve grev yasağı karşısında istihsalî azaltmaya yol açacak çalışmanın suç sayılmıyacağı şeklindeki beyanı geniş tepkiler yarattı. Alpdünder, Zonguldağa döndükten sonra İşçi Mümessilliği vasfının kaldırılması cihetine gidildi. Sonra da işletme ile olan iş akdi bozuldu. Bu olay Basında ve işçi efkârı umumiyesi üzerinde geniş tepki yarattı.

Bir taraftan Zonguldak Maden işçilerinin asgari ücretini yükselten ve ödenmesi geciktirilen ikramiyenin verilmesi ile ilgili kararlar uygulandı. Türk-İş Konfederasyonu Başkanı Zonguldak'ta yapılacak bir Parti Kongresine gitmek lüzumunu duydu. Kongrede bulunacaklar hep Maden işçileri idi. Türk-İş Başkanı Kongredeki konuşmasında işçi dâvalarına temas etti. Alpdünder'in iş yerinde verimin düşürülmesine yol açacağı zannedilen beyanatının fiilen hiç tesir yapmamış olmasının Alpdünder'a karşı beslenen yanlış kanaatin düzelmesi icap edeceği şeklinde konuşan Türk-İş Başkanı ücret zamlarının bir yıllık portesini de Sanayi Bakanından adığı rakamlara dayanarak belirtti. Ancak bu konuşma bir kısım Gazetelerimize yanlış aksettirildi. Türk-İş Başkanı buna muttali olunca İstanbul'da yaptığı Basın toplantısında durum şöyle anlattı :

«Ben adı geçen Kongrede her hangi bir siyasî konuşma yapmayıp, konuşmama başlarken bu durumu açıkladım. Konuşmamda Muhalefete tarizde İktidara da tavizde bulunmadım. Muhterem Basına da kat'iyen tarizkâr bir konuşma da yapmadım. Bilâkis, İşçi meselelerine yer veren Basın mensuplarına teşekkür ederken İşçi mevzularına Partiler üstü yer verilmesini istiyerek Muhalefetin ve İktidarın bu kabil yazılardan kendi telâkkilerine göre nasip çıkarmayıp, İşçi meselelerinin ehemmiyetine göre değerlendirilmesini rica ettikten sonra Maden İşçilerinin memlekete ifa ettikleri büyük hizmetlerini övdüm. Memleket içerisinde bir huzursuzluk havası yaratılmasının ne Muhalefete ve nede İktidara ve nede Türk Milletine yaramayıp bu huzursuzluğun ancak yabancı idolejiye sahip olan kimselerin işine yarayacağını bunuda Millet olarak hiç bir zaman imkân vermeyeceğimizi de çok açık bir ifade ile belirttim. Ve Maden İşçilerine yapılacak her türlü yardımların kendilerine lâyük olduklarını sözlerime ilâve ettim.»

Zonguldak Maden İşçileri Sendikası iş akdi fesh edilen Mehmet Alpdünder'ı tek başına bırakmadı ve takdirle karşıladığımız bir kararla Alpdünder'ı Sendika İkinci Başkanı olarak ücretli kadroya aldı. Alpdünder'ın işçi dâvası yolundaki hareketleri yüzünden maddî sıkıntılara düşmesi önlendi.

3 — Sivas hâdisesi :

Sivas Devlet Demiryolları İşçileri Sendikası Başkanı ve İşçi Mümes-sili Aydaner Tandoğan işçilerin ücretlerine zam yapılması için teşebbüs-lerde bulundu. Sendika yönetim kurulu işçilerin Ana dâvaları olan çe-şitli mevzularda fikir birliği yaparak bültenler yayınladı. Bu çalışmalar işletmece hoş karşılanmamış olacakki Aydaner Tandoğan'ın işçi mümes-sillliği sıfatı kaldırıldı. Sonra da işten çıkarıldı. Sendika Başkan Vekili Adana'ya, Sendika Genel Sekreteri Malatya'ya gönderildi. Bu hâdise de Konfederasyonca ele alındı.

Bu hâdiselerden son ikisi işçi mümessillliği müessesenin, icabında nasıl işlediğini ve işyeri iç yönetmeliklerinin demokratik prensiplere ay-kırı olarak nasıl hazırlandığını ve tatbik edildiğini göstermesi bakımın-dan ibret vericidir.

Tahkim nizamnamesi bazı hâllerde Bölge Çalışma Müdürlüklerine bir işçinin mümessillik sıfatının kaldırma yetkisini vermektedir.

İş Kanunu, iş yeri iç yönetmeliklerinin iş verenlerce hazırlanacağı-nı Kanunlarda açıkça belirtilen hususlara aykırı olmamak üzere, işve-renlerin bu iç yönetmeliklere diledikleri hükümleri koyabileceklerini kabul etmektedir. Bu yüzden de Devlet Demiryolları İdaresi bir işçiyi bir Şehirden bir Şehire gönderme yetkisini kazanmaktadır.

Kanunlara uygun gibi görülen işçi mümessillığının kaldırılması ve bir işçinin iş yerinden alınarak bir başka iş yerine nakli Sendika çalış-malarına ağır darbeler indirmeye yol açmaktadır. Sendikacılık çalışma-ları çeşitli yollardan bu şekilde baskı altında bırakılır ve sendika idare-cileri iktisaden tehdit edilirse elbetteki Sendika hürriyetinin korunduğu iddia edilemez.

Sendika idarecilerine karşı bu ve buna benzer haksız tasarruflar karşısında yapılacak şey, bu gün için sadece çalışma veya Sanayi Ba-kanlığı nezdinde ricada bulunmaktan ibarettir. Ricaların, yanlışlıkları önleyici, baskıları giderici, suiistimal edilen yetkileri daraltıcı olmadığı hepimizce bilinebilen bir gerçektir.

O hâlde ne yapılmalıdır? Haklı dâvası uğruna, haksız muamelelere mâruz kalan Sendika idarecileri ve işçiler nasıl korunmalıdır.

Biz bu soruyu bütün dünyadaki Sendikacılarla birlikte bir tek istek-le cevaplayabiliriz :

Grev hakkının tanınması ile.

Sayın arkadaşlar! Her vesile ile tekrar etmeliyizki grev hakkını elde etmenin çaresini bulmalıyız. Yoksa bir işveren tazminatı göze alır, işyerindeki kıymetli bir Sendikacıyı kapı dışarı eder. Bir işveren pek değerli bir Sendikacıyı iç yönetmeliğine dayanarak kör bir Kasabaya sürgün eder. Bir işveren sezon hakkına sarılır, işçilerin göz yaşlarına bakmadan, Bayram demeden, kış demeden onları sokak ortasında bırakır. Bir işveren hak arayan işçi veya Sendika temsilcisini iş yerine sokmak, fakat ücretini öder. Bu suretle Sendikacının işyerinde olup bitenleri görmesine engel olur.

Saymakla bitmiyecek haksız fiileri ortadan kaldırmak, çalışma teşkilâtını bunaltan binlerce müracaatı ve binlerce tahkikatı kolayca halledilebilmek için tek çıkar yol: **işçilere grev hakkının tanınmasıdır.**

4 — Geçen bir yıl içinde karşılaştığımız hâdiseler, Türk-İş Başkanının Basın mensuplarına izahat vermesini icap ettirmiştir. Kıymetli Türk Basını, Konfederasyonumuz çalışmalarına ve başkanımızın beyanlarına takdire değer ilgi göstermiştir. Tutumumuzu beğenmeyen ve Çalışmalarımızı tenkit eden dergi ve gazeteler dahil olduğu hâlde bütün Türk Basınına huzurunuzda âlenen teşekkür eder ve kendilerine Memleket hizmetindeki zahmet ve fedakârlıklarından dolayı şükranlarımızı sunarız.

Bizi tenkit edenler de bizi beğenenler kadar değerli hizmet görmektedirler kanaatindeyiz. Sütunları mahdut olduğu için Türk-İş Başkanının muhtelif vesilelerle verdiği demeçler bütün Gazetelerde aynı ölçüde yayınlanamamıştır. İcra Heyetimiz çalışmalarının bir parçası olan basın toplantılarında Türk-İş Başkanının söylediklerini raporumuza ekliyerek yüksek heyetinize sunmayı vazife bildik. Bu beyanlarda ileri sürülen istekler ve görüşler umarızki yüksek heyetinize tasvip edilecektir.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Nuri Beşer'in 24/9/1958 tarihinde yaptığı Basın Toplantısında tahakkukunu istediği meseleler.

1 — **İşçi ücretlerinin günün şartlarına göre arttırılması.**

Türkiyemizde bugün bir hayat pahalılığı vardır ve bu pahalılık her gün biraz daha kendini göstermektedir. Bilhassa 1958 Haziranından bu yana hükümet tarafından birçok maddelere zam yapılmıştır. Bu zamlar geçimini zor temin eden Türk İşçisini birçok sıkıntı ve mahrumiyetlere katlanmak zorunda bırakmaktadır. Memleketimizde her gün bir yenisinin hizmete girdiğini memnunlukla gördüğümüz sanayi tesislerinde yapıcı bir ruhla çalışan ve çalışacak yurtsever Türk İşçisine bu eserleri kıymetlendirecek ve istihsal kapasitesini arttıracak ücret verilmesine, günün hayat şartlarına uygun şekilde geçimini sağlamasına zaruret vardır. Bilumum işçilerimizin almakta oldukları ücretlere Vekiller

Heyeti kararı ile % 50 nisbetinde bir zam yapılması bu sıkıntıyı kısmen olsun giderecektir.

Basın mesleğinde çalışan fikir işçilerine çalıştığı gazetelerden bir kaçının bir müddet evvel zam yaptıklarını öğrenmiş bulunmaktayız. Fakat bu üç ile dört gazete tarafından yapılmıştır. Diğer gazete sahiplerinin de refikleri gibi yanlarında çalıştırdıkları fikir işçilerine ücret zammı yapmalarını ve kıymetli arkadaşlarımızın daha fazla mağduriyetlerine meydan bırakmamalarını arzu etmekteyiz.

2 — İşçi İkramiyeleri Kalkmalıdır.

1954 iptidasından beri senede iki defa verilmekte olan işçi ikramiyelerinin kaldırılmasını teklif ediyoruz. Sebep olarak ikramiyelerin tevzii hayat pahalılığının artmasına tesir etmektedir. Şöyle ki; her iki ikramiye tevzi edildiğinde, fırsat düşkünü muhtekirlerin fiat etiketlerinde hemen bir artış husule getirir ve ikinci veya daha sonraki ikramiyeler tevziinde bu artışlar birbirini kovalar. Devlet sektöründe çalışan işçilere verilen iki ikramiye bu sektör ile hususî sektördeki işçiler arasındaki tefrik anlayışını bertaraf edecektir. İkramiyelerin aylık kazançlara taksim edilmek suretile verilmesi ve hususî sektördeki işçileri de içine alacak bir ilâve zammın yapılması lâzımdır.

3 — Ücretli senelik mezuniyet Kanunu.

Üç seneden beri hükümetçe ele alınmış olan ve son rötüşlarının da yapıldığını zannettiğimiz, türk işçisinin sabırsızlıkla beklediği bu kanunun gitti - geldi'den kurtularak T. B. M. M. nin Kasım 1958 içtima devresinde çıkarılıp 1/1/1959 tarihinde yürürlüğe girmesinde isabet olacağı gibi çalışma Vekâleti makamını işgal eden Vekillerin Türk İşçilerine vaatetmiş oldukları bu husus da yerine götürülmüş olur.

4 — Asgarî Ücret :

Memleketimizin hemen hemen her vilâyetinde geçim şartları birdir. Ticaret Vekâletince ilân edilen fiat endeksleri bize bu inancı vermektedir. Buna mukabil asgarî ücret Komisyonlarında tesbit edilen ücretler birbirini tutmamaktadır. Zaman zaman mahallî komisyonların tesbit ettiği ücretlerin yüksek asgarî ücret komisyonunda daha düşük şekilde karara bağlanması bizleri müteessir etmektedir. Bunun memleket ölçüsünde aynı seviyede olması ve ücret tesbitinde çalışan işçinin fert olarak ele alınmayı en az üç kişilik aile efradının nazarı dikkate alınmasını da zaruret vardır.

5 — Hakem Kurulları :

İl ve Yüksek Hakem Kurullarında Heyetin toplanması hususunda zorluklar göze çarpmaktadır ve bu yüzden de kanunun tâyin ettiği müddet içinde kararlar verilememektedir. Bu hususun bertaraf edilmesi için

yeni kanuna göre teşkil edilmesi icap eden Hakem Kurullarına seçilmişlerin vazifeye başlaması lâzımdır. Böylelikle senelerdir çalışmalarında verimli olamayan bilhassa İl Hakem Kurulları kararlarını reddetmekle yarış eden Yüksek Hakem Kurulundan daha verimli ve adilâne kararların çıkması mümkün olacağı kanaatindeyiz.

6 — İş Mahkemeleri :

Memleketimizin bazı vilâyetlerinde işçi ve işveren davalarına bakmakla görevli İş Mahkemelerinin işleyiş tarzı tatmin edici değildir. Buna sebep de işveren temsilcilerinin heyete katılmayıdır. Kanuna göre bu kabil davalara bir heyet tarafından bakılmaktadır. İşverenleri temsilen duruşmaya katılacak temsilci bulunmadığından işçi temsilcisi de Mahkemeden geri dönmek zorunda kalmaktadır. Bu yüzden tek olarak davaya bakan Hakim de haklı olarak kararları zamanında verememektedir. Dava sahibi işçi mağdur olmaktadır. Kanunda tadilat yapılarak, seçilip de iştirak etmiyen azaya cezaî hükümler konulmalı ve bu hükümle birlikte seçilen heyete tam olarak ödenek verilmelidir ki vazifeye bağlanması mümkün olsun.

7 — Kollektif İş Akti :

Çalışma Vekâletinde ele alınan ve tasarının tamamlandığını öğrendiğimiz Kollektif İş Akti Kanununun Büyük Mecliste bu devrede kabul edilerek yürürlüğe girmesini beklemekteyiz. Böylelikle memleketimizde ehemmiyetli birer sosyal teşekkül olarak kurulan sendikalarımızın daha verimli faaliyetlerde bulunmaları mümkün olacak, işveren ve işçi münasebetlerinde sendika idarecileri kendilerine düşen hizmeti iyi bir şekilde ifaya çalışacak ve bu hal işçinin huzurla çalışmasını temin edeceği gibi sanayimizde de bir inkişaf kaydına âmil olacaktır.

8 — İş Kanunu :

1936 da yürürlüğe giren İş Kanunumuz bugünün ihtiyaçlarına cevap verecek halden çıkmıştır. 22 senenin kaydettiği ilerlemeler dikkate alındığı zaman İş Kanununun kısmi azamîsinin değiştirilmesi lâzım geldiği kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Bu münasebetle Kanunun bugünün şartlarına uygun şekilde tadil tekliflerinin Meclise sevkini Çalışma Vekâletinden istemekteyiz.

9 — Teşkilât Kanunları :

Çalışma Vekâleti ve İşçi Sigortaları Kurumunun teşkilât kanununda değişiklik yapılması lâzımdır. Bölge Çalışma Müdürlükleri ve bu müdürlüklere bağlı müfettişlerin selâhiyetleri olmalıdır. Kadro kifâyetliliği yüzünden istenilen randıman alınamamaktadır. Bölge müfettişlerine haricî tesirlerden kurtaracak ücret verilmelidir. Sigorta Şube Müdürlerine de selâhiyet tanınmalı. Bölge Başhekimleri işçi meselelerini yerinde halledecek yetkiye sahip olmalıdırlar. Sigorta hastanelerinde vazifeli kimselerin, sigortalı işçiye karşı daha mülâyim davranmaları temin edilmeli ve hasta olan sigortalının hastalık derecesine göre itina gösteril-

mesi lâzımdır. Teşkilâtlarımızca bu hususlar son derece şikâyet konusu olmaktadır. Son sigorta Genel Kurulunda ileri sürülen temennilerin dikkate alınarak tatbikini istemekteyiz.

10 — Çalışma Müddetleri ve Koordinasyon kararları :

Bütün hür alemde işçinin çalışma müddetleri haftada 36 - 40 saate indirildiği bir zamanda, bizde işçi haftada 48 - 56 saat çalışmakta ve buna ilâveten koordinasyon kararı gereğince işçiyi hafta tatilinden dahi istisna kılmak suretile devamlı çalıştıran iş yerlerimiz bulunmaktadır ve bu hal şikâyet konusu olmaktadır. Memleketimizin bugünkü iktisadi hamlesine faydalı olacağına inandığımız haftada 48 saat çalışmayı uygun bulmaktayız. Fakat Koordinasyon kararının yürürlükte olmasını isap ettirecek bir halin memleketimizde mevcut olduğuna kani olmadığımızdan bu kararın kaldırılmasını ısrarla istemekteyiz.

11 — Grev Kanunu :

Grev Kanununun çıkarılmasını senelerdir istemekteyiz. Bu istek bütün işçi kongrelerinde ileri sürülmekte ve yıllık raporlarında yer almaktadır. Artık bu isteğimizi kongreler ve toplantılarımızda bahis konusu yapmaktan çıkarmamız lâzımdır. Vatansaver türk işçisinin akliselimine güvenerek grevi nerede ve ne şekilde kullanacağını bildiğine inanmak icap eder. Hür milletler topluğu seviyesinde olduğunu kabul ederek ve grevi bir istismar vesilesi saymıyacağına inanarak, hür ve medeni milletlerin işçilerine çok eski seneler önce tanınan bu hakkı, Türk İşçisine de teslim etmek zamanının geldiğine değil geçtiğine kani bulunmaktayız. Bu talebimiz zaman zaman grev yapmak için kasalarınızda paranız yoktur» cevabı ile karşılanmıştır. Bu münasebetle şunu da ilâve edeyim ki grev para ile değil, para grevi almakla temin edilir.

12 — Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonuna iltihak :

Merkezi Brüksel'de bulunan ve 96 Devleti temsilen 134 teşkilâttan 53 milyon işçinin üye olduğu bu teşekküle Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun üye olması hususu kongrelerimizde karara bağlanmıştır. Katılma kararımızın yerine getirilmesi için İcra Vekilleri Heyetinin kararı icap etmektedir. 1953 senesinden beri hükümetimiz nezdinde yaptığımız teşebbüsler semeresini vermemiştir. Son olarak Çalışma Vekâleti ile yaptığımız temasta adı geçen teşkilâtın dünya ölçüsündeki faaliyetlerinin nelerden ibaret olduğu hususu İcra Heyetimizce tetkik edilerek bir karara varılması istenmiştir. 1948 senesinde kurulan bu teşekkülün yapmış olduğu faaliyeti tetkik etmiş ve millî bünyemize uygun çalışmalarda buldukları kanaatine varmış bulunmaktayız. İçte ve dışta sevgili milletimizi şerefle temsil edecek Türk İşçisinin en büyük organı olan Konfederasyonumuzun üye olması, üye olmayan komünist bloğunun da istismarına son verecektir. Zaman zaman Kıbrıs meselesini müzakere eden Hür Dünya İşçi Sendikaları Konfederasyonunun Genel

Kurullarında bu milli davamızı da savunma imkânına kavuşmuş olacağız. Bu samimî isteğimiz hükûmetimizce de kabul edilerek iltihak kararımızı imza etmelerini en yakın bir zamanda beklemekteyiz.

IV — Geziler ve sonuçları :

3 — Türk - İş'e bağlar teşekküllerin çalışma şartlarını ve karşılıkları meseleleri, kendi şehirlerinde incelemek isteğimiz, üyelerimizin davetleri ile birleşince yurd içi tetkik gezilerimizin önemini arttırmış ve gerçekleşmesini kolaylaştırmıştır.

Ötedenberi konfederasyonumuzun üyesi olmalarını yürekten istediğimiz Zonguldak Maden İşçileri Sendikasının idarecileriyle görüşmek ve mensupları ile konuşmak için yıllık kongreleri bizim için büyük bir fırsat olmuştur. Kongrelerinde kendilerine hitab etmek zevkini tattığımız Zonguldak Maden İşçileri ve İdarecileri bize çok candan ilgi göstermiş, Türk-İş'in çalışmaları hakkında en yetkili ağızdan geniş açıklamalar dinlemiş ve sonunda iki teşekkülün dostluğu ve yakınlığı elle tutulur hale gelmiş, maden işçileri, en yakın zamanda Türk-İş'e üye olma kararını vermeyi prensip olarak kabul etmişlerdir. Bu, muhakkaktır ki Türk-İş'in temsil ettiği yüzbinlerce işçinin memnurlukla karşılayacakları bir sonuçtur. Zonguldak işçilerini Türk-İş'in üyesi görmek hepimiz için bahtiyarlık kapnağı olacaktır. Prensip kararının, iltihak kararı haline geleceği günler hiç de uzak değildir.

Geniş bir işçi topluluğunun bulunduğu güney bölgemizdeki işçi hareketlerini ve sendika çalışmalarını yerinde görmek amacıyla geniş bir inceleme gezisini programlaştırmış ve uygulamış bulunmaktayız. Adana, Mersin, Tarsus, Hatay, Gaziantep'te işçi sendikaları idarecileri ile görüşüp, müşahede ve mütalealarını aldıktan sonra işyerlerinde ve sendikalar merkezinde bize intikal ettirilen konuları ve belirtilen gerçekleri kendi görüş ve bilgi ediniş ölçülerimizle birleştirmiş, arkadaşlarımızla mutabakata varmışızdır. İşçi hareketlerinin daha geniş işçi kütlelerini kavramaları, işçi sendikalarının daha şümüllü ve müessir gayretler sarfedebilmeleri için muhtaç olduğumuz beraberlik kuvvetine ne çok ihtiyaç duyulduğunu bu gezilerde bize en büyük yardımı gösteren sendikacı arkadaşlarımızla birlikte daha iyi anlamış bulunmaktayız. Güney bölgemizdeki incelemelerimiz bizi Tarsusta ve Hatay'da üzücü gerçeklerle karşılaştırmıştır. Bu gerçekleri bir iki cümle ile belirtmek mümkündür :

İşçilerin kuvvetli sendikalara sahip olmaları çeşitli sebeplerle mümkün olamamış, bu yüzden işçiler belli başlı haklarından yoksun kalmıştır. Bir kısım açık gözler, işçilerin ve hatta sendika idarecilerinin önüne kurtarıcı ve yardımcı olarak çıkmış, bu şahıslar bir yandan işçileri, bir yandan da işverenleri temsil ederek sendikacılığı dejenere etme yolunu tutmuşlardır. İşçilerin önemli bir kısmı anadilimiz Türkçeyi konuşamadı-

ğından bunları ikaz etmek ve oralarda gerçek sendikalar kurdurmak bir dil mevzuu olarak karşımıza yeni meseleler çıkarmıştır.

Bu geniş gezi programı, Konya Ereğlisini ziyaret ve oradan doğrudan İstanbul'a gidilerek oradaki teşkilât kademeleri ve idarecileri ile temas şeklinde devam etmiştir.

Üye teşekküllerin kongrelerinde bulunmak suretiyle yaptığımız iç geziler son olarak Kayseri ve Malatya incelemelerimizle sona ermiştir.

Kayseride Tekstil işkolundaki iki sendikamızın birleştirilmesini sağlayan kongrede yapılan konuşmalar bu bölgedeki işçi hareketlerini ve sendika çalışmalarını adeta plânlamıştır. Yalnız tekstil işçilerinin değil, diğer işkollarında çalışan arkadaşlarımızın da takibettikleri kongredeki izahlarımız Türk-İş'e ve idrecilerine olan güveni arttıracak ölçüde tezahürata vesile olmuştur. Kayseriden Malatyaya gidişimiz Malatya'da ender rastlanan sevgi ve ilgi gösterilerine yol açmış, heyetimiz kesif bir ziyaret ve inceleme programını aksatmadan yerine getirmiş, çeşitli işkollarındaki sendikalar mensupları her konuda kendilerine yardımcı olan ve işlerini kolaylaştıran izah ve konuşmalarımızla, işverenler ve vekilleriyle temaslarımızın yaptığı işçi - işveren yakınlaşmalarının verdiği imkânlarla, Vali, Belediye başkanı ve diğer kurum şube müdür ve müessese işleticileriyle pek yakın münasebetlerin yarattığı fırsatlarla kendi işkolları mensuplarına faydalı hizmetler görme ikliminin meydana gelmesinden son derece faydalanmışlardır. Bu gezimizde Malatya Valisi sayın Nâzım Arda, Belediye Başkanı Avni Gebeş, Sümerbank ve Şekerbank fabrikaları müdürleri ve tekel fabrikaları müdürlerinin heyetimize karşı gösterdiği büyük yakınlık ve alâka Türk İşçilerinin temsilcileri olarak bize asla unutamayacağımız ölçüde saygılı ve itibarlı olmuştur. Hele işçi kardeşlerimizin Malatyadaki engin sevgisi ve yakınlığı minnet hislerimizin ifadesiyle ancak belirtilebilecek ölçüdedir. Esasen bütün gezilerimizde ve ziyaretlerimizde şahıslarımızda Türk İşçisine gösterilen yakınlık ve sevgi sınırsızdır. Bu, elbette ki konfederasyonumuzun çalışmalarının yurd ölçüsünde bilinmesinden, öğrenilmesinden ve tasvib ve takdir görmesinden ileri gelmektedir. Yoksa fani birer insan olarak hiç kimse hiç bir müsbet iş yapmadan, hiç bir temel kütlenin haklarını ve menfaatlerini korumadan, hak ve kanun yolundan ayrılmadan yaptığı çalışmalar olmadan bu sıcak sevgiye, bu geniş manalı saygıya hak kazanamazdı. Bizi bu yolda teşvik eden kuvvet şahıslarınızı uğurunda fedaya hazır olduğunuz sendikacılık ülküsünün ta kendisi ve bize emanet ettiğiniz vazifenin yüceliğini müdrük bulunuşumuzdur.

V — Malî Bünye ve Türk - İş Mümcular :

Konfederasyonumuz hepinizin hatırlıyacağı gibi uzun bir müddet malî sıkıntı içinde kalmış varlığını güçlkle koruyabilmmişti. Konfederas-

yonumuzun tertip etmekte olduğu Balolordan temin ettiği gelirler, teşkilâtın verdiği aidat ve teberrular icra heyetimiz devrinde Türk-İş'in parasıkıntısı çekmesini ortadan kaldırmıştır. Bununla beraber aidat müessesesinin hâlâ istenilen düzene kavuşamadığını belirtmekte fayda vardır.

Geçen Meclisimizde tasvip edilen idare kuru raporunda yer alan (F) fıkrası hepimizin şeref sözünü hatırlatan bir hâdiseyi belirtiyordu.

O raporda yer aldığı gibi, Konfederasyonumuzun İzmir'de akdettiği ilk Kongresinde delege arkadaşlarımızdan Rahim Mumcular'ın bir erkek evladı dünyaya gelmiş, genel kurul Rahim Mumcular'ın yavrusuna Türk-İş adını vermiş ve kongremiz o gün Türk-İş Mumcular'ı manevî evlât kabul ve ilân etmişti. Türk-İş Mumcular çocuk felcine tutulmuş ve uzun müddet babasının kucak dolusu para harcamasına rağmen bu çocuk, yani hepimizin manevi evladı, iyileşmemiştir. Babasının bütçesi tedâviye tek başına devamı mümkün bırakmıyordu.

Yönetim kurulunun, hepimizi sevindiren bu ikazı yüksek heyetinize dikkate alınmış ve yılda 5 bin lira yardım yapılması kararlaştırılmıştı. Esasen ilk genel kurulda da Türk-İş Mumcular'ın okuması ve yetiştirilmesi, ileride Konfederasyonumuza hizmet edecek bir faydası aydın hâline gelebilmesi kararlaştırılmış bulunduğu için, icra heyetimiz, yüksek kararlarınızı öğrenmek istemişti. Nihayet bütün üye sendikaların Türk-İş Mumcular adına 100 zer lira teberruda bulunması alkışlarla kararlaştırılmıştı. Bu karara uyarak Türk-İş Başkanı, huzurunuzda her yıl Türk-İş Mumcular'a 5 bin lira harcamayı vadetmişti. Türk-İş icra heyeti geçen yılın Mayısından itibaren Türk-İş Mumcular için 5 bin lirayı bulan yardım vazifesini yapmıştır. Fakat 100 zer lira teberru vadinde bulunan Sendikalarımızdan yalnız otuzundan biraz fazlası bu asıl vazifeyi yerine getirmiştir.

İcra heyetimiz Türk-İş Mumculara yapılan yardımı tarihî kongremizin ve tarihi Meclisimizin kararlarına tamamen sadık kalarak Türk İşçisinin şeref sözünü tutmakta devam edecek ve vadettiğini yapmanın mutluluğunu tadacaktır. Umarız ki yüksek heyetiniz de geciken teberrularını hemen yapmakla başkalarının vaatlerini yerine getirmemelerini ve sözlerinde durmamalarını tenkit ederken o tenkit çekici duruma düşmeyeceklerdir.

Bu arada memnunlukla belirtelimki Türk-İş Mumcular'a Gureba hastahanesi Çocuk cerrahisi kliğinliğinde çok başarılı bir ameliyat yapılmış ve Doçent Operatör Doktor Cevat Alpsoy, iki üç yıl sürececek bir tedavi ile Türk-İş Mumcular'ın tam sıhate kavuşacağını müjdelemiştir. Bundan büyük memnunluk duymaktayız.

Şimdi iki yıllık gelir — gider hesaplarımızın icmalini arzederiz.

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
1 Haziran 957 Kongre Tarihinden 30 Nisan 959 tarihine kadar 23 aylık
GELİR - GİDER
Hesap Blanzosu ve Hesapların dağılışı durumu

Sıra No.	G E L İ R	Lira	Kr.	Sıra No.	G İ D E R	Lira	Kr.
1 - Kongreden Devir		2256	04	1 - Müteferrik		12658	24
2 - Aidat		60305	59	2 - Kongre ve Toplantı		5367	60
3 - Aidat (Pul Hesabından)		921	—	3 - Matbua ve neşriyat		3250	—
4 - Teberrular		36520	65	4 - Kırtasiye		1803	05
5 - Piyangodan		892	30	5 - P.T.T. Masrafları		6579	43
6 - Tertiplenen Balodan	16. 3. 958 28. 3. 959	190350	—	6 - Demirbaş		3210	93
7 - Banka faizi		459	65	7 - Kira		5002	61
8 - TÜRK-İŞ Mumcular hesabına teberru		4050	92	8 - Teuvir Teshin		763	45
UMUMİ GELİR YEKÛNU		295756	15	9 - Tertiplenen Balo	16. 3. 958 28. 3. 959	25331	14
UMUMİ GİDER YEKÛNU		207725	28	10 - TÜRK-İŞ Mumculara		5129	—
BAKİYE Yekûn		88030	87	11 - Yolluk (İdare heyeti)		11595	10
				12 - Yolluk (İcra Heyeti)		23113	73
				13 - Ücretler		74274	—
				14 - İlave tedavi ve ödenekler		29647	—
				Umumi Gider Yekûnu		207725	28

NOT : 28. 3. 959 tarihinde tertiplenen Balo hesabına ait tahsilât henüz sonuçlanmamıştır.

Sayın Mümessiller,

İcra Hey'etimizin faaliyet ve hesabâtı arzederken, kıymetli fikirlerinizle çalışmalarımızın süsleneceğine kani bulunmaktayız. Muhterem Hey'etinizin mesailerine başarılar diler, şahıslarınızda bütün Türk İşçi kardeşlerimizi selâmlar, bu toplantımıza iştirâk etmek suretiyle bizleri büyük sevince garkeden muhterem zevata Hey'etiniz adına en samimi şükranlarımızı arzederiz.

İ C R A H E Y E T İ

Başkan
NURİ BEŞER

G. Sekreter
M. Ali Sarı

M. Muhasip
Ömer Ergün

Sanayi-i Nefise Matbaası
Tuna Han - Yenişehir